

## ÖZ

Hukuk kütüphaneleri, gerek kullanıcılarının belirli bir meslek grubundan oluşması, gerekse yayınlarının yapısı itibarıyla diğer kütüphane türlerinden ayrılmaktadır. Bu ayrım kullanıcı beklentileri ve kütüphaneci niteliklerinde de kendini göstermektedir. Son dönemlerde bilgi kaynaklarında teknolojinin etkisinin yoğunlaşması bu kütüphanelerin hizmetlerinin de yönünü değiştirecek niteliktedir. Bu çalışmada öncelikli olarak hukuk kütüphanelerinin konu alanı olan hukuk ve hukuk kaynaklarına değinilecek, hukuk kütüphaneleri türleri ve bunların yapıları anlatılmaya çalışılacaktır. Ardından hukuk kütüphanelerinin koleksiyon geliştirme konusunda yaşadığı sıkıntılar ve teknolojik gelişmelerin hukuk kütüphaneleri üzerindeki etkisine değinilecektir. Bu kütüphanelerin yapıları ve kullanıcılarının beklentileri de anlatılacaktır. Hukuk kütüphanecilerinin sahip olması gereken nitelikleri hakkında bilgi verilmeye çalışılacaktır.

## GİRİŞ

Avrupa Birliği müzakerelerinin başladığı ve uyum sürecinin yaşandığı şu günlerde Türk Toplumunu büyük bir değişim içindedir. Her alanda Avrupa Birliği'ne uyum için yeni kanunlar çıkarılmakta, eskileri gözden geçirilmekte ve özellikle yasal düzenlemeler hızla yapılmaktadır. Hukuk alanında meydana gelen bu değişim doğal olarak hukuk kütüphanelerini de fazlasıyla etkilemektedir. Gerek yeni yasa metinlerinin, gerekse bu yasal metinlerin yorumlarını içeren kaynakların kütüphanelere sağlanması gerekmektedir. Bu durum hukuk kütüphanecilerini koleksiyon geliştirmede ve ileriye yönelik planlar yapmada eskisine göre daha fazla yormakta ve zorlamaktadır.

Çalışmaya başlamadan önce yapılan literatür taraması sırasında doğrudan hukuk kütüphaneciliği konusundaki yayınlara rastlanılmamakla beraber, Fatih Rukancı'nın "*Türkiye'de Hukuk*

---

\* *Hukuk ve Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Danışma Kütüphanecisi, Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, İstanbul. (kyesiltas@ku.edu.tr)*

\*\* *Sanat ve İnsani Bilimlerden Sorumlu Danışma Kütüphanecisi, Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, İstanbul (erdur@ku.edu.tr)*

*Kaynaklarının Bibliyografik Denetimi*” adlı doktora çalışması kayda değer bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır. Rukancı tezinde yazılı hukuk kaynaklarımızın neler olduğuna tanımlarıyla değinmiş, bu kaynakların bibliyografik denetimini, gerek yurt içi gerekse yurt dışından örneklerle ortaya koymuştur. Bu kaynak hukuk kütüphaneciliği için son derece yararlıdır.

## **HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI**

Hukuka genel bir giriş yapacak olursak, hukuku “*Haklar; tüze; toplumda kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen ve devlet gücüyle kendisine uyulması, yaptırıma (müeyyideye) bağlı kılınmış kurallar bütünü; haklar ve yükümlülüklerin toplamını gösteren toplumsal düzen*” olarak tanımlayabiliriz (Yılmaz, 2002, s. 487).

Yine hukuku genel olarak “*Örgütlenmiş bir toplum içinde yaşayan insanların birbirleriyle veya kişilerin yine kendilerinin meydana getirdikleri topluluklarla ve bu toplulukların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen, kişilerin hukuki güvencesini ve insan haklarını sağlamak amacıyla oluşturulan ve devlet gücü ile desteklenen bağlayıcı, genel ve devamlı hukuk kurallarının bütünüdür*” şeklinde ifade etmek de mümkündür (Öztan, 2005, s. 12).

Hukuk yazılı olan ve olmayan şeklinde iki kategoriye ayrılmaktadır. “Yazılı olan” ve “yazılı olmayan” hukuk ayrımı, hukuk kurallarının ortaya çıkış biçimi ile ilgilidir. Yazılı hukuk, bir ülkede yürürlükte olan anayasal sisteme göre, yetkili organlar tarafından yazılı olarak konulan kurallardan oluşmaktadır. Örneğin ülkemizde, TBMM tarafından çıkarılan kanunlar; yürütme ya da yetkili idare organlarınınca çıkarılan tüzük ve yönetmelikler, yazılı hukuku oluşturan temel öğelerdir.

Yazılı olmayan hukuk ise, belli bir organ tarafından konulmayan, toplum içinde zamanla kendiliğinden oluşan kurallardan meydana gelir. Anglo-Sakson ülkelerinde yazılı olmayan hukuk en geniş ölçüde kullanılır ve geçerlidir. Özellikle İngiltere’de hukuk düzeni, yargı organlarının yüzyıllar boyunca süren uygulamalarından oluşmuştur (Case Law) (Aybay, 2005, s. 83).

Kara Avrupa’sında genel olarak, yazılı hukuk sistemleri kullanılmaktadır. Türkiye de bu sisteme bağlıdır; yani Türkiye’de hukuk kuralları, esas itibarıyla, Anayasa ile belirlenen yetkili organlarca yazılı olarak çıkarılır. Ne var ki, yazılı hukuk sistemini benimsemiş ülkelerde “örf ve adet” ya da “gelenek”lerden oluşan bir hukuk düzeni vardır. Medeni Kanun’un 1. Maddesinde, açıkça örf ve adet’in de “hukuk” olabileceği belirtilmiştir:

*(MK 1. madde: Kanun, özüyle ve sözüyle değindiği bütün konularda uygulanır. Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve adet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir. Hakim karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır. )*

Şu halde, yazılı hukuk sisteminin “istisna kabul etmeyen” bir sistem olduğu söylenemez. Bunun gibi, yazılı olmayan bir hukuk sisteminde de (Common Law), yazılı kurallar bulunabilir. Örneğin İngiltere’de Parlamento veya diğer yetkili organlarca yazılı biçimde konulmuş pek çok hukuk kuralı vardır (Aybay, 2005, s. 84).

## **HUKUK KÜTÜPHANESİ**

Hukuk kütüphaneleri, koleksiyonlarını öncelikli olarak hukuki araştırma ve çalışmalara yönelik olarak geliştiren, yasalar, yüksek mahkeme kararları, uluslararası antlaşmalar, bilimsel incelemeler, hukuki dergiler, kitaplar ve elektronik kaynakları bünyesinde bulunduran bir tür özel kütüphanedir. Dört tip hukuk kütüphanesinden söz edilebilir. Bunlar;

1. Özel Hukuk Firması Kütüphaneleri
2. Akademik Hukuk Kütüphaneleri
3. Baro Birliklerinin Kütüphaneleri
4. Kamu Destekli Hukuk Kütüphaneleri

### **1. Özel Hukuk Kütüphaneleri**

Genellikle bir hukuk firmasına bağlı olarak kurulan ve hizmet veren kütüphanelerdir. Konusal olarak bağlı bulundukları hukuk bürolarının çalıştığı alanla ilgili olarak gelişim gösterirler ve hizmet sunarlar. Koleksiyonlarını çoğunlukla pratik hukuk kaynakları oluşturur. Ulusal kaynakların yanı sıra uluslararası kaynaklara da gereksinim duyulabilir. Kullanıcı kitlesi son derece sınırlıdır ve bu konuda çalışan uzman kütüphaneci çok azdır. Bu kütüphanelerde zaman çok önemli olduğundan bilgi ihtiyaçları çok hızlı karşılanmalıdır ve bu da kütüphaneciler üzerinde yoğun bir baskı yaratır.

Son dönemde özellikle ABD gibi mahkeme kararlarının son derece önemli olduğu ülkelerde Westlaw, Lexis-Nexis gibi elektronik veri tabanları bu kütüphaneler için büyük kolaylıklar sağlamıştır. Bu kütüphanelerde gizlilik son derece önemlidir ve özel dava tutanaklarının dışarıya sızdırılmaması şarttır (Panella, 1991, ss. 3-4).

## **2. Akademik Hukuk Kütüphaneleri**

Üniversite içinde öğrenci ve öğretim üyelerinin bilgi gereksinimlerini karşılamak üzere oluşturulan kütüphanelerdir. Fakülte kütüphanesi, birim kitaplığı olabileceği gibi bağlı bulunan merkez kütüphanenin koleksiyonu içinde de yer alabilir.

Akademik hukuk kütüphanelerinin koleksiyonları hem pratik hem de bilimsel çalışmalara yönelik olduğundan diğer hukuk kütüphanelerine göre, daha fazla sayı ve konuda yayına sahip olmak durumundadır. Özellikle bilimsel araştırmaların doğası gereği tarihi ve teorik yayınları da bulundurmaları gerekmektedir. Bu kütüphaneler, gereksinim duydukları yayınları sadece satın alma ile değil, kütüphaneler arası işbirliği yoluyla da sağlayabilirler. Aynı zamanda konsorsiyumlara katılıp uygun fiyatlarla veri tabanı gibi elektronik ürünlere erişim olanağı da sağlayabilirler. Bu kütüphanelerin personel sayıları diğerlerine oranla daha fazla olabilir. Yarı zamanlı çalışan öğrenci asistanlar da işe alınabilir. Bunun dışında kullanıcıların eğitimi konusunda akademik hukuk kütüphanecileri, öğretim üyeleri ile biraraya gelerek ortak eğitim programları düzenleyebilirler. Son olarak bu tür kütüphaneler geçmişe ait yayınlara da ev sahipliği yaptıklarından, koruma çalışmalarına daha fazla önem vermelidir (Panella, 1991, ss.4–5, 88–94).

## **3. Barolar Birliği Kütüphaneleri**

Baro kütüphaneleri, öncelikle bünyesinde bulundukları baroya üye hukukçuları desteklemek için kurulurlar. Özellikle üyelerin bağısladığı değerli tarihi koleksiyonlar bu tür kütüphanelerde bulunabilir. Bu kütüphaneler aynı faaliyet alanındaki birlik ve dernek üyelerine de hizmet verebilirler. Bu kütüphanedeki kitaplar genellikle ödünç verilmediğinden kullanıcılar için her zaman erişime açıktır. Bu kütüphanelerdeki personel sayısı genelde bir veya iki kişidir ve kütüphanecilerin hukukçuların bilgi ihtiyacını karşılayabilecek ve onları anlayacak düzeyde hukuk bilgisine sahip olmaları beklenir (Panella, 1991, s. 6).

## **4. Kamu Destekli Hukuk Kütüphaneleri**

Devlet eliyle kurulurlar ve genelde resmi bir kurumun bünyesinde bulunurlar. Örneğin Adalet Bakanlığı, Yargıtay, Danıştay ve cezaevi kütüphaneleri gibi. Bu tür kütüphanelerin kullanıcı kitlesi bağlı bulundukları kurumun mensupları ile sınırlı olabileceği gibi, kurum dışından araştırmacılar da kullanabilmektedir. Bu kütüphaneler genelde bağlı bulundukları kurum içinde küçük bir mekâna sıkıştırılmış olduklarından en büyük sorunları yer ile ilgilidir. O yüzden koleksiyon geliştirirken daha dikkatli davranmak ve zaman zaman

ayıklama yoluna gitmek durumunda kalabilirler. Bunun yanı sıra bu kütüphaneler en çok sıkıntıyı mali konularda yaşamakta olduğundan iyi bir koleksiyon geliştirebilmek için bütçeyi daha dikkatli kullanmak zorundadırlar (Panella, 1991, s. 6-7, s. 96-98).

### **KOLEKSİYON GELİŞTİRME**

Günümüzde bir hukuk kütüphanesi için en zor ve daima vakit alan iş koleksiyon geliştirmedir. Koleksiyon geliştirme sorumluluk almayı ve seçenekleri iyi değerlendirmeyi gerektirir. Bunun bazı nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Basılan hukuk kitaplarının sayısındaki artış,
- Yeni yayınların fiyatlarındaki artış,
- Kitap eklerinin maliyeti,
- Koleksiyonu anlamak: küçülen dünya (sadece bölgesel ya da yerel kaynakları toplamak artık kütüphaneler için yeterli olmamaktadır),
- Hukuk kitabı olmayıp hukuk ile ilgili yayınların sayısındaki artıştır.

Bu ve bunun gibi nedenlerle hukuk kütüphanecileri bir sağlama politikasının oluşturulmasına ve önceliklerin belirlenmesine önem vermelidir (Panella, 1991, ss. 16-20).

### **KİTAP/KOLEKSİYON AYIKLAMA**

Hukuk kütüphanecilerinde de diğer kütüphanecilere benzer olarak, koleksiyondan kitap ayıklama fikri ortaya atılınca utangaçlık ve suçluluk duygusu kendini gösterir. Bu diğer görevlere pek benzememektedir ve kütüphaneciler genellikle bütün kitapları değerli bulduklarından, onları elden çıkarmakta zorluk çekerler. Ancak öncelikle bilmek gerekir ki hukuk kuralları yerlerini sürekli yenilerine bırakmaktadır. Bunun etkisiyle kütüphanecilere tarihi geçmiş, güncelliğini yitirmiş, geçerliliğini kaybetmiş yayınları ayıklamakta büyük sorumluluk düşmektedir. Bazen bunlar yayıncılar tarafından düzenli olarak güncellenip gönderilir, ancak bu konudaki sorumluluk yine de kütüphanecilere düşmektedir. Hukuk kütüphanecilerinin çoğu hukuk ile ilgili bir eğitim almadıklarından ya da hukukçu olmadıklarından ayıklama işinin zorluğu da artmaktadır.

Bazen yayın ayıklama için uzman bir hukukçudan yardım alınabilir. Pek çok durumda diğer kütüphanelerin yapmış olduğu işlemlerin rehberliğinde ayıklama yapılır. Örneğin; kitapların ödünç alınma ya da kullanılma sayıları, ayıklama işleminin yapılmasına ilişkin bir ipucu verebilir. Ayıklanması düşünülen yayınların listesi bir uzmana ya da fakülte üyelerine gönderilerek önerileri alınabilir (Panella, 1991, ss. 21-23).

## **TEKNOLOJİNİN HUKUK KÜTÜPHANELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ**

Günümüzde kütüphane kaynaklarının büyük bir kısmını oluşturan basılı kitap ve dergilerin elektronik kopyalarına doğru hızlı bir geçiş söz konusudur. Mevcut basılı yayınlar gelecekte de önemini koruyacaktır, ancak yine de geleceğe yönelik planlama yaparken teknolojik gelişmeler de göz önünde bulundurulmalı yapılan planlara elektronik ürünler de dâhil edilmelidir. Teknolojik bir başka deyişle elektronik ürünlerin kütüphanelere girmesiyle birlikte birtakım klasik yaklaşımlarda da değişiklik olacaktır. Örneğin alan planlaması, bütçe ve maliyet hesaplamaları, kaynakların kataloglanmasıdaki yeni yaklaşımlar (metadata), yeni teknolojilerle ilgili olarak kullanıcıların eğitilmesi gibi (Kane, 2003, ss. 427-430).

Hukuk kütüphanelerinin gelecekte nasıl bir konumda yer alacağı hala somut olarak ortaya konulamamaktadır. Günümüzdeki gibi bilgi kaynaklarına ev sahipliği yapan, okuyuculara entelektüel çalışmaları için mekân sağlayan ve onların bilgi gereksinimlerine olabildiğince üst düzeyde rehberlik hizmeti veren bir kurum olmak ya da sayısallaşan bilgi kaynaklarıyla birlikte yerini ve önemini kaybeden bir kurum olmak. Bunu biraz da zaman gösterecektir.

Kütüphaneciler, kütüphanelerinin daha çok kullanılmasını sağlayabilmek için yeni yöntemler aramalı, sessiz çalışma alanları sağlamalı, sosyalleşme için bir merkez oluşturarak herkesin gelmek isteyeceği bir ortam sunmalı, eğitsel faaliyetlerin gerçekleştirilebildiği ve teknolojik olanakların bulunduğu bir merkez yaratmaya devam etmelidir (Axtman, 2006, ss. 14–16).

## **HUKUK ARAŞTIRMACILARI**

Hukuk kütüphanesi kullanıcılarının büyük bir çoğunluğunu avukatlar, hâkimler, hukuk öğrencileri ve hukuk müşavirleri oluşturur ve doğal olarak bu alanda eğitim almış donanımlı kişilerdir. Ayrıca hukuk kitaplarında herkesin kolaylıkla anlayamadığı terimler kullanılmaktadır.

Hukuk kütüphanesi kullanıcılarının beklentileri ve talepleri yüksektir. Bu kişiler taraflı ve hatalı cevaplardan tatmin olmazlar. Eğitimlerinden dolayı kazandıkları analiz etme, mücadele, karşı örnek verme özellikleri, onları yetinmesini bilmeyen zor bir grup yapar (Panella, 1991, s. 10). Mesleklerinin de getirdiği özellikler nedeniyle bir hukukçu, herhangi bir olayla ilgili ayrıntılı bir araştırma yapmak, benzer durumlarla ilgili olarak çıkmış mahkeme kararlarını incelemek ve bunların bir sentezini yapmak zorundadır. Bazen bir mahkeme kararı bir ölüm-kalım meselesi olabilir ve kişilerin yaşam kalitesini etkiler. Bunun bir sonucu olarak hukukçuların kütüphane kullanırken

diğer kullanıcı tiplerine göre daha farklı istekleri olabilir (Panella, 1991, s. 11). İster avukat, hâkim, savcı, araştırmacı, hukuk öğrencisi ister mevzuatı takip eden bir kişi olsun hepsinin ortak beklentisi kütüphanecilerin kendilerinin bilgi gereksinimlerine doyurucu bir biçimde ve sürekli olarak cevap vermesidir. Ancak bu istekleri özel yapan isteklerin kendisi değil aşağıda sayılan kütüphanecilerin bunları sağlama biçimidir.

- *İhtiyaç duyulan anda olması:* Bilgi istekleri genellikle aciliyet arzeder. Bu aciliyet gerçektir; çünkü hukukçular okuyup analiz etmeye ve aynı gün içinde tartışmaya ihtiyaç duyarlar.
- *Geçerlilik:* Özellikle aranan kanun maddelerinin güncel ve geçerli olması şarttır.
- *Doğruluk:* Her kütüphane kullanıcısına doğru bilgi vermelidirler. Hukuk kütüphanecileri sundukları bilginin doğruluğunu iki kez kontrol etmelidir.
- *Kusursuzluk/Eksiksizlik:* Bilgi sağlayıcılar eksiksiz ve tamamlanmış araştırmaları en üst düzeyde gerçekleştirmelidirler. Kütüphaneciler araştırmalar sonunda birçok sonuca ulaşabilirler ancak bunlardan hangisinin aranan gerçek bilgi olduğuna karar vermelidirler.
- *Detay:* Hukukçular sadece bir kanun maddesini değil aynı zamanda gazete haberleri, istatistikler, ilanlar ve metinlere ihtiyaç duyarlar. Çünkü hukukçular bir işletmeye bir olayın etki ve sebeplerini anlatırken bu tür yardımcı bilgilere de gereksinim duyacaklardır.
- *Format:* Hukukçular sıklıkla bir cevabı grafik ya da istatistikî tablolarda görmek isterler. Kütüphaneciler hukukçuların isteklerini karşılarken farklı biçimdeki sonuçları ayıklamalıdır.
- *Gizlilik:* Yapılan araştırmaların içeriği araştırmacıları zor durumda bırakmayacak şekilde gizli kalmalıdır (Panella, 1991, ss. 33–36).

## HUKUK KÜTÜPHANECİLERİ

Bir hukuk kütüphanesi çalışanı farklı eğitim ve bilim alanlarından gelebilir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

- Kütüphane hizmeti veren hukukçular,
- Hukuk eğitimi almış kütüphaneciler,

- Kütüphanecilik eğitimi almış ancak hukuk konusunda hizmet veren kütüphaneciler,
- Ne hukuk ne de kütüphanecilik eğitimi almamış memurlardır.

Hepsinin ortak bir paydada buluşmasını sağlayan ise sürekli eğitimidir. Bunun yanı sıra çalışılan kurumun varlık nedeni yazılı olarak ortaya konulmalı, kurumun amaç, hedef, vizyon ve değerleri kütüphane çalışanlarına detaylı bir biçimde anlatılarak benimsetilmesine dikkat edilmelidir.(Kelsh, 2005, s.323).

Hukuk kütüphanecilerini diğer bilgi çalışanlarından ayıracak bilgi düzeyi ve yeterliliğini ölçebilen standart bir sınav yoktur. Hukuk kütüphanecisinin başarılı olabilmesi için izlemesi gereken mutlak bir doğru, ya da rotası olmadığından bireysel olarak kendi yolunu çizmek zorunda kalabilir. Bu nedenle hukuk kütüphanecisi belli başlı soruların cevabını bulmak zorundadır.

- Bağlı bulunduğunuz kurumu ne kadar iyi tanıyorsunuz?
  - Kütüphane içinde kim ne iş yapıyor biliyor musunuz?
  - Kendinizi kütüphanenizin misyon ve hedeflerine ne kadar yakın hissediyorsunuz?
  - Kişisel hedeflerinizi net olarak belirlediniz mi?
  - İş başında bir eğitim aldınız mı?
  - Kütüphaneciler arası bir iletişim ağına bağlı mısınız?
  - Konferans ve çalıştaylara katılır mısınız?
  - Yeni hukuk kütüphanecileri için hazırlamış bir programın faydasını gördünüz mü?
  - Herhangi bir staj ya da personel dönüşümüne katıldınız mı?
  - Çevrimiçi tartışma gruplarına katılıp mesleki yazındaki gelişmeleri izliyor musunuz?
  - Herhangi bir konferans düzenlemeyi düşünüyor musunuz?
  - Herhangi bir yayın ya da makale yazmayı planlıyor musunuz?
- (Thorpe, 2002, ss. 24-31)

### **AALL HUKUK KÜTÜPHANECİLİĞİ YETERLİLİK ÖLÇÜTLERİ**

Amerikan Hukuk Kütüphanecileri Birliği (AALL) hukuk kütüphanesi çalışanlarının hukuk alanındaki yeri ve önemlerini tanımlamaya, ispatlamaya ve hukuk kütüphanecilerinin niteliklerini günümüz ve gelecek için ortaya koymaya çalışmaktadır. Yeterlilik kavramı; üst düzeyde performans sağlamak için gereken bilgi, beceri, yetenek ve kişisel karakteri içine almaktadır. Bu yeterlilik düzeyi kütüphanecilik

eğitimi alırken, iş başında ya da hizmetiçi eğitimlerle geliştirilebilir. Burada yeterlilik ölçütlerinin temel olanlarına değinilecektir.

*Temel yeterlilik ölçütleri;*

1. Mükemmel kullanıcı hizmeti için yoğun çaba sarfetmek,
2. Kütüphane kullanıcı kitlesinin ve bağlı bulunduğu kurumun özelliklerinin farkında olmak ve buna uygun hareket etmek,
3. Kütüphanenin ve bağlı bulunulan kurumun kültürünü anlamak ve desteklemek,
4. Hukuk sistemi ve hukuk mesleğine ilişkin bilgiye sahip olmak,
5. Hukuk sistemi ile ilgili sosyal, politik ve ekonomik durumları anlamak,
6. Kütüphane ve bilgi bilimi teorisi, bilgi kaynağı oluşturma, düzenleme ve dolaşımı ile ilgili bilgi birikimine sahip olmak,
7. AALL'nin belirlediği mesleki etik kurallarına uygun davranmak ve paylaşılan kütüphanecilik değerlerini desteklemek,
8. Eleştirel düşünmek, risk almak, yaratıcı olmak gibi liderlik becerilerini yönetsel pozisyonu içinde mutlaka kullanmak,
9. Diğer iş arkadaşlarıyla genel hedeflerin başarılmasında beraber hareket etmek,
10. Örgüt içinde bilgi yönetimi ile ilgili prensipleri benimsemek,
11. Örgüt içindeki proje programların disiplinlerarası ve işlevlerarası yaklaşımla önemini anlamak ve buna uygun davranışlar sergilemek,
12. Bilgi ve becerilerini kullanıcı ve meslektaşlarla paylaşmak,
13. Mükemmel bir iletişim becerisi içinde kütüphane kullanıcılarının isteklerine cevap vermek ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmak,
14. Profesyonel yayınevleri ve diğer bilgi sağlayıcılarla ilişkileri ilerletme konusunda etkili iletişim içinde bulunmak,
15. Profesyonel ağın bir parçası olmak ve mesleki derneklere katılmak,
16. Sürekli eğitim yoluyla kişisel ve profesyonel gelişim faaliyetlerinde aktif olmaktır (The American Association of Law Libraries, 2001).

Bu maddelerin dışında, AALL'nin kütüphane yönetimi, danışma/araştırma ve kullanıcı hizmetleri, bilgi teknolojileri, koleksiyon koruma ve geliştirme ve eğitim konusunda da yeterlilik kıstasları mevcuttur.

## SONUÇ VE ÖNERİLER

Başta da değinildiği gibi hukuk kütüphaneleri gerek kullanıcılarının belirli bir meslek grubundan oluşması, gerekse yayınlarının yapısı itibarıyla diğer kütüphane türlerinden ayrılmaktadır. Bu ayrım kullanıcı beklentileri ve kütüphaneci niteliklerinde de kendini göstermektedir.

Toplumsal gelişmeler ve küresel etkileşimler kaynak sayısının artmasına, bunun paralelinde de erişim yollarının çeşitlenmesine yol açmaktadır. Kütüphaneciler artık sadece fiziksel olarak ev sahipliği yaptıkları kaynaklara değil, elektronik bilgi kaynaklarına da ulaşmanın yollarını bulmalıdırlar. Kütüphaneciler yeni gelişmeler ve kaynakların kullanımı ile ilgili olarak hem kendi eksiklerini gidermeli, hem de kullanıcılarını değişen kaynakların kullanımı konusunda eğitecek kadar birikime sahip olmalıdırlar.

Yine kütüphaneciler bağlı bulundukları kurumun görev ve misyonunu iyi tanımalı ve kütüphaneyi bu misyon ve vizyon içinde geliştirme yolunu seçmelidirler. Bireysel olarak kütüphaneciler kendilerini geliştirirken, mesleki alandaki gelişme ve yenilikleri takip etmeli, meslektaşlarıyla görüş alışverişinde bulunmalı, varsa tartışma listelerine katılmalı, bilimsel toplantılara aktif olarak katılmalı, mesleki derneklere üye olmalıdırlar.

Türkiye bağlamında düşünecek olursak; mesleki derneklerimiz altında faaliyet gösteren bir hukuk kütüphanecileri alt çalışma grubu kurulabilir (UNAK-Tıp Kütüphanecileri Grubu gibi). Bu çalışma grubu mesleki anlamda hukuk kütüphaneciliği ile ilgili seminer ve toplantılar düzenleyebilir, eğitim materyalleri hazırlayabilir, mesleki yeterlilik ölçütleri belirleyebilir, faaliyet alanında bulunan diğer ulusal ve uluslararası dernek ve kuruluşlarla işbirliğine gidebilir. Böylece bilginin önündeki engelleri aşmak daha kolay olabilir. Hukuk kütüphanesinde yeni çalışmaya başlayan kütüphaneciler ise, öncelikle hukuka giriş konusunda yazılmış kitapları okuyup eğer fırsatları olursa hukuk derslerini izlemeye çalışabilirler. Bu şekilde hem konu ile ilgili terminolojiyi anlama, hem de kullanıcının neleri isteyebileceği konusunda fikir sahibi olabilecektir.

### Kaynakça

- Axtmann, M. M. (2006). Academic law libraries 2.0. *AALL Spectrum Magazine*, 10 (9), 14-17.
- Aybay, A. ve Aybay, R. (2005). *Hukuka giriş*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kane, M. K. (2003). Technology and the law school librarian of the Twenty-First Century. *Law Library Journal*, 95 (3), 427-430.
- Kelsh, V. J. (2005). The law library mission statement. *Law Library Journal*, 97 (2), 323-334.
- Öztan, B. (2005). *Medeni hukukun temel kavramları*. Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.
- Panella, D. S. (1991). *Basics of law librarianship*. London: Haworth Press.
- Rukancı, F. (2003). *Türkiye’de hukuk kaynaklarının bibliyografik denetimi*. Yayınlanmamış doktora tezi.
- The American Association of Law Libraries (2001). *Competencies of law librarianship*. 17 Temmuz 2006 tarihinde <http://www.aallnet.org/prodev/competencies.asp> adresinden erişildi.
- Thorpe, S. (2002). Professional development series: Tips for succeeding as a new law librarian. *AALL Spectrum Magazine*, 7(1), 24-31.
- Yılmaz, E. (2002). *Hukuk sözlüğü*. Ankara: Yetkin Hukuk Ankara